خراسان روزنامه صبح ایران
یک‌شنبه ۲۴ بهمن ۱۳۹۵ . ۱۴ جمادی‌الاول ۱۴۳۸ . شماره ۱۹۴۷۲

کارگاه یک روزه حیات و کارکردهای تالاب هامون جازموریان امروز در کرمان برگزار می‌شود. «محمدانور هاشم‌زهی» رئیس اداره حفاظت محیط زیست ایرانشهر به خبرنگار ما گفت: جهاددانشگاهی کرمان با حمایت سازمان حفاظت محیط‌زیست و برنامه عمران سازمان ملل متحد در ایران، کارگاه یک روزه‌ای را به منظور شناسایی گروه‌های ذی‌نفع و مرتبط با جنبه‌های گوناگون حیات و کارکردهای تالاب جازموریان برگزار می‌کند.

کارگاه ویژه تالاب جازموریان امروز در کرمان برگزار می‌شود

یادداشت شفاهی

دکتر محمد نعیم امینی فرد
سخنگوی کمیسیون بهداشت و درمان مجلس شورای اسلامی

بی‌توجهی به حقابه؛ علت اصلی خشکی تالاب جازموریان

اثرات گوناگون اقتصادی، زیست محیطی و گردشگری تالاب جازموریان برای سه استان سیستان و بلوچستان، کرمان و هرمزگان انکارپذیر نیست. چرا که ۲۰ سال خشکسالی این تالاب در اثر استفاده بی رویه از مخازن آبی سطحی و زیرزمینی و از همه مهم تر رعایت نشدن حقابه این تالاب از حوضه آبریز کرمان، مشکلات زیست محیطی فراوانی را برای مرکز کشور رقم زد. به طوری که با مطالعات انجام شده طی یک سال اخیر مشخص شد ۲۵ درصد ریزگردهای مرکزی فلات ایران از تالاب جازموریان است.

از طرفی منابع آب این تالاب در سیستان و بلوچستان نیز از بارندگی ها و سیلاب های ایجاد شده تامین می شود که امسال پس از گذشت حدود ۲۰ سال، بارندگی ها باعث شد بخشی از این تالاب آبگیری شود اما با توجه به ماهیت دوره ای خشکسالی و سیلاب های این منطقه، با این میزان آب وارد شده به تالاب هیچ ضمانتی برای احیای آن وجود ندارد و می توان گفت این میزان آب ورودی به تالاب تسکینی بر خشکسالی های گذشته است.

بنابراین از آنجا که این تالاب باید به صورت منطقه ای مدیریت شود، اجرای طرح های علمی و پژوهشی دقیق توسط دانشگاه های محلی ایرانشهر و کرمان ضروری است. تا زمانی که استفاده بی رویه از آب های سطحی و زیرزمینی در اطراف این تالاب مدیریت نشود و حقابه جازموریان از حوضه کرمان نیز رعایت نشود، به یقین می توان گفت مشکل این تالاب برطرف نخواهد شد؛ لذا با اجرای طرح پژوهشی مشترک بین دو استان می توان راهکارهای علمی برای مدیریت مصرف و همچنین میزان حقابه را مشخص کرد.

این در حالی است که تالاب جازموریان تقریبا ۲ برابر دریاچه ارومیه و یکی از بزرگ ترین اکوسیستم های طبیعی کشور است و ویژگی های لازم را نیز برای ثبت جهانی دارد، اما تا کنون هیچ ردیف اعتباری و هیچ کار پژوهشی برای حل بحران این تالاب در نظر گرفته نشده و حدود یکسال است که این تالاب به دلیل اینکه منشأ ریزگردها شناخته شده، مورد توجه مسئولان کشوری و منطقه ای قرار گرفته است.

رونق کشاورزی و دامپروری در حاشیه تالاب و همچنین ماندگاری مردم این منطقه از آثار بسیار مهم احیای تالاب جازموریان است.

جان دوباره تالاب

روزهای خوش جازموریان کوتاه است!

ارباب افضلی- بارندگی های سیل آسای اخیر در جنوب سیستان و بلوچستان، مرهمی بر زخم های خشکیده تالاب هامون جازموریان بود و جانی دوباره به بخشی از این تالاب بخشید. این تالاب یکی از بکرترین اکوسیستم های ایران است، اما در اثر خشکسالی های بیست ساله در سیستان و بلوچستان و کرمان و همچنین احداث سدهای متعدد بر رودخانه های منتهی به این تالاب در کرمان از جمله هلیل رود، بدون در نظر گرفتن حقابه این تالاب، بخش قابل توجهی از آن و مراتع اطرافش کاملاً خشک شده بود که با ورود ۱۵ میلیون متر مکعب آب ناشی از بارندگی های اخیر شاهد احیای بخشی از این تالاب هستیم. با این حال به گفته مسئولان نمی توان به این میزان آب ورودی به تالاب جازموریان دلخوش بود چرا که با توجه به دوره ای بودن بارندگی ها و خشکسالی در این منطقه تا زمانی که تصمیمات لازم در زمینه حقابه جازموریان اتخاذ نشود، نمی توان از احیای کامل تالاب اطمینان یافت.

رئیس اداره حفاظت از محیط زیست ایرانشهر در این باره می گوید: تالاب هامون جازموریان یکی از تالاب های مهم ایران است که بین دو استان کرمان و سیستان و بلوچستان در میان کوه‌های مکران و شاهسوران در ارتفاع ۳۵۰ متری از سطح دریا قرار دارد. این پهنه آبی از شرق به غرب در حدود ۳۰۰ کیلومتر طول دارد و از شمال به جنوب در محدوده ای به عرض ۱۰۰ متر گسترده شده که بیش از نیمی از آن در استان کرمان واقع است.

«محمد انور هاشم زهی» درباره وجه تسمیه این تالاب می افزاید: در اصطلاح محلی پوشش گیاهی این منطقه را «جاز» می نامند و انبوهی و کثرت آن را «موریان» می گویند؛ به همین دلیل این ناحیه به «جازموریان» معروف شده است. همچنین یکی از معانی که برای واژه «هامون»، در لغت نامه درج شده، کلمه «دشت» است.

وی ادامه می دهد: هامون جازموریان به دلیل قرارگیری در منطقه ای کم‌آب، یکی از مهم‌ترین منابع تأمین آب دلگان در سیستان وبلوچستان و قسمت هایی از استان کرمان به شمار می رود که در سال های اخیر به عنوان کانون بحرانی ریزگردهای مرکزی فلات ایران مورد توجه مسئولان قرار گرفته و اکنون خوشبختانه با ورود سیلاب های فصلی بخشی از کارکردهای زیست محیطی این تالاب احیا شده است.

وی عنوان می کند: در پی بارندگی های اخیر جنوب سیستان و بلوچستان، طبق برآوردهای انجام شده ۲۱ میلیون مترمکعب آب در رودخانه های منتهی به تالاب جازموریان جاری شده که از این میزان ۱۵ میلیون مترمکعب وارد این تالاب شده است.

وی با اشاره به این که قسمت عمیق این تالاب در سیستان و بلوچستان واقع است، ادامه می دهد: میزان آبگرفتگی تالاب جازموریان در زمان خشکسالی و کم آبی ۲۵۰ هزار هکتار و در زمان پرآبی ۳۳۰ هزار هکتار مساحت دارد که با توجه به این میزان آب وارد شده، امسال حدود ۳۰ درصد این تالاب آبگیری شده است که عمق آن حداکثر به ۲ متر می رسد. وی تصریح می کند: با توجه به ماهیت دوره‌ای خشکسالی های این منطقه و همچنین فصلی و مقطعی بودن بارش ها این میزان آب قسمتی از این تالاب را احیا کرده است و نمی توان به احیای کامل آن امیدوار بود. اگر تا پایان سال دیگر بارندگی در این منطقه صورت نگیرد و سیلابی جاری نشود، این میزان آب در نهایت تا اردیبهشت ۹۶ در تالاب باقی می ماند و با شروع فصل گرما آب باقی مانده از شدت گرمای منطقه و همچنین در پی وزش باد تبخیر می شود با این حال تا زمانی که این آب در تالاب وجود دارد از مهم‌ترین مشکل زیست محیطی یعنی ریزگردها جلوگیری می کند.

■ **۳۸ سد در حوضه آبریز جازموریان**

هاشم زهی با بیان این که تالاب جازموریان دارای ۶۹ هزار کیلومتر حوضه آبریز است، بیان می کند: این تالاب هم در استان کرمان و هم در سیستان و بلوچستان از رودخانه‌های بزرگ و مهمی تغذیه می کند که در سیستان و بلوچستان می توان به رودخانه های بمپور، ایرندگان و کاروان اشاره کرد. این رودخانه ها از کوه بیرک و کوه های بزمان سرچشمه می گیرند و از طریق سیلاب های فصلی پرآب می شوند. از طرف استان کرمان نیز معروف‌ترین رودخانه ای که در حوضه آبریز تالاب جازموریان قرار دارد، رودخانه هلیل رود است.

وی تصریح می کند: براساس تصاویر ماهواره ای تهیه شده از تالاب جازموریان در چند سال گذشته هیچ آبی از حوضه آبریز کرمان وارد این تالاب نشده است چرا که در این حوضه ۳۸ سد کوچک و بزرگ احداث شده که مهم‌ترین آن سد جیرفت است. وی با اشاره به وضعیت کویری و نیمه خشک منطقه عنوان می کند: با توجه به این که بارندگی در این منطقه همیشگی نیست، حتی اگر آبی در رودخانه هلیل رود و دیگر رودخانه ها در حوضه آبریز کرمان جاری شود، پشت سدها باقی می ماند و هیچ حقابه ای برای تالاب جازموریان در نظر گرفته نمی شود. به همین دلیل در طول مدت خشکسالی اگر آبی هم به این تالاب وارد شده، از حوضه آبریز سیستان و بلوچستان بوده است چرا که در این حوضه تا کنون هیچ سدی احداث نشده است که مانع ورود آب به تالاب جازموریان شود.

وی خاطرنشان می کند: از آنجا که این تالاب بین دو استان واقع است حل مشکلات آن نیز مدیریتی فراستانی را می طلبد تا با نگاه منطقه ای و کشوری بتوان برای رفع آن گام برداشت و با در نظر گرفتن حقابه تالاب جازموریان مطالعات دقیق و سنجیده شده‌ای را در زمینه سدهای احداث شده انجام داد.

وی با اشاره به وضعیت حقابه تالاب هامون در سیستان عنوان می کند: حل مشکل حقابه تالاب هامون به دلیل این که حوضه آبریز آن در خارج از کشور واقع شده با موانع زیادی روبه روست؛ اما با توجه به این که تالاب جازموریان داخلی است می توان با همکاری و تعامل بین دو استان و همچنین نظارت سازمان حفاظت محیط زیست مشکل حقابه تالاب جازموریان را رفع کرد و از بسیاری از مشکلات زیست محیطی، اقتصادی و معیشتی ناشی از خشکی این تالاب جلوگیری کرد.

■ **عامل اصلی ایجاد ریزگردها**

رئیس اداره حفاظت از محیط زیست ایرانشهر به مشکلات تالاب جازموریان در زمان خشکسالی اشاره می کند و می گوید: خشکی تالاب و فروکش کردن آب تالاب باعث شده است دام های سنگین مانند شتر و گاو در محدوده تالاب تردد کنند؛ از طرفی خالی بودن این محدوده از آب بستری را برای قاچاقچیان سوخت فراهم کرده است تا برای رسیدن به مقصد از این تالاب به عنوان میانبر استفاده کنند. همچنین با خشکی تالاب امکان رفت و آمد شکارچیان پرنده در فصل مهاجرت هوبره فراهم شده است که این افراد به طور غیرقانونی در کف تالاب اقدام به تله گذاری و شکار پرندگان می کنند. وی ادامه می دهد: مجموع این تردد ها در زمان خشکی تالاب جازموریان باعث شده است تا خاک چسبنده کف تالاب فرسایش پیدا کند و پودر شود. در نتیجه با وزش کوچک‌ترین باد ریزگردهای حاصل در هوا پراکنده می شود و حدود ۶۰۰ هزار نفر جمعیت در محدوده شهرستان های ایرانشهر و دلگان و جمعیت بسیاری را در محدوده استان های کرمان و هرمزگان تحت تأثیر قرار می دهد.

■ **۴ هزار چاه در اطراف جازموریان**

وی برداشت بی رویه آب در حاشیه این تالاب را یکی از دلایل اصلی افت سطح ایستایی آب می داند و عنوان می کند: در طول سال های خشکسالی، برداشت بی رویه و بدون حساب و کتاب آب از طریق ۴ هزار پمپ برقی از چاه های ایجاد شده در اطراف جازموریان باعث شد تا هر سال حدود یک متر از سطح آب فروکش کند؛ به همین دلیل در این مدت تالاب خشک شد و با توجه به تردد های انجام شده، این تالاب به بستر تولید ریزگردهای مرکزی فلات ایران تبدیل شد.

وی ادامه می دهد: با افت سطح آب، ذخیره آب های زیرزمینی نیز کاهش پیدا کرد؛ به طوری که چندین سال است قنوات و کاریزهای موجود در این منطقه کارکرد خود را از دست داده و به طور کامل خشک شده است. اگر در گذشته با حفر ۴ تا ۵ متر چاه در این محدوده دسترسی به آب امکان‌پذیر بود، بعد از خشکسالی های مداوم در این منطقه برای رسیدن به آب تا حدود ۲۰ متر باید چاه حفر کرد.

وی خاطرنشان می کند: جازموریان در گذشته یکی از مراتع وسیع هم در استان کرمان و هم در سیستان و بلوچستان بود که به میزان زیادی گیاهان علوفه ای در آن رشد می کرد. جازموریان هم اکنون نیز از مهم‌ترین ذخیره گاه های گیاهی و جانوری غرب سیستان و بلوچستان و جنوب کرمان است از سوی دیگر سال هاست که مراتع اطراف جازموریان منبع اصلی تغذیه دام‌هاست و در واقع اقتصاد خانوارهای بومی به حیات این تالاب بستگی دارد.

هاشم زهی، ادامه می دهد: در حالی است که خشکسالی های گذشته باعث شده است چرخه مهاجرت پرندگان به این باتلاق برهم بخورد و میزان حضور پرندگان سیبری در این باتلاق آن قدر کم شده که تقریبا می توان گفت به صفر رسیده است.

گفت و گو

فرماندار: دامپروری دلگان نیازمند احیای تالاب جازموریان است

ارباب افضلی- توسعه دامپروری دلگان در گرو احیای تالاب جازموریان به عنوان وسیع ترین مرتع در غرب سیستان و بلوچستان است. فرماندار دلگان درباره اهمیت احیای تالاب جازموریان به «خراسان» گفت: کشاورزی و دامداری شغل بیشتر مردم دلگان است و هم اکنون این شهرستان رتبه اول را از نظر دامپروری (شتر و گاو) در سیستان و بلوچستان به خود اختصاص داده است. «هوشنگ بامری» افزود: در گذشته زمین های اطراف تالاب جازموریان مرتعی پایدار و غنی برای تغذیه این دام ها بود که در ۲۰ سال گذشته با خشک شدن تالاب جازموریان و از بین رفتن حجم وسیعی از پوشش گیاهی، شاهد کاهش شدید تعداد دام در این منطقه بوده‌ایم.

از طرفی مردم محلی نیز کمتر به سمت دامپروری صنعتی می روند و همچنان به صورت سنتی به کار خود ادامه می دهند.

وی تصریح می کند: با وجود خشکسالی های پی در پی، این مرتع در صورت آبگیری از طریق بارندگی های بلوچستان و همچنین دریافت حقابه از سمت کرمان، همچنان مستعد تبدیل شدن به مرتعی غنی و پایدار است و در صورتی که این تالاب احیا شود آمار دام سنگین دلگان که ۲۵ هزار رأس شتر و گاو است به ۱۵۰ هزار رأس افزایش می یابد. وی با بیان اینکه علاوه بر توسعه پرورش دام، برطرف شدن مشکل زیست محیطی ریزگردها از دیگر نتایج مطلوب احیای تالاب جازموریان است، خاطرنشان می کند: با توجه به اینکه آب شرب و همچنین آب مورد نیاز برای کشاورزی این شهرستان از منابع آب زیرزمینی تامین می شود، واقع شدن این تالاب در میان بخش مرکزی و جلگه چاه هاشم دلگان می تواند به تقویت سفره های زیرزمینی منجر شود و تاثیر مستقیمی در کشاورزی مردم منطقه نیز داشته باشد. وی عنوان می کند: ۲۰ سال قبل در حوزه جازموریان با توجه به نوع خاک و رطوبتی که وجود داشت کاشت گندم به شکل دیم رواج داشت که با توجه به گرمای منطقه این نوع کشت یک نوع مزیت برای این شهرستان محسوب می شد در طول این سال ها با خشک شدن تالاب، کشت گندم نیز در این منطقه متوقف شده است. با توجه به اینکه پیدا کردن محل جایگزین در کشاورزی امکان پذیر است، توسعه دامپروری به عنوان اصلی ترین شغل مردم دلگان در سایه احیای تالاب جازموریان از اهمیت بیشتری برخوردار است چرا که در این سال ها تعداد زیادی از دام ها تلف شد و خسارات زیادی به دامپروران وارد شده است. وی با بیان اینکه در طول این ۲۰ سال تا کنون هیچ ردیف اعتباری و بودجه ای در حوزه شهرستانی برای احیای این تالاب در نظر گرفته نشده است، ادامه داد: امیدواریم پس از انجام مطالعات در خصوص ریزگردهای مرکزی ایران و مشخص شدن تالاب جازموریان به عنوان سرمنشأ در عرصه ملی اقداماتی برای احیای این تالاب انجام شود.

جدول [شماره ۶۷۶۹]

طراح جدول: مریم احمدی

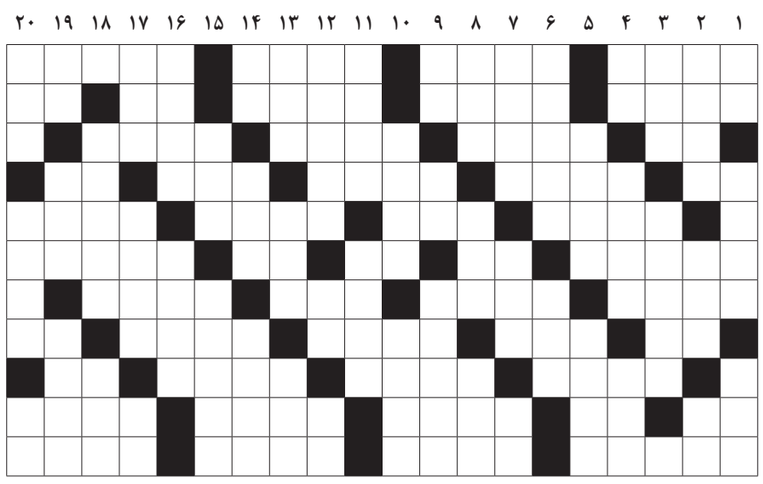

افقی

۱- ماه پاییزی - شیره چغندرقند - بی پیرایش - هنر هفتم ۲- نمابر - مدیر - پاره سنگ ترازو - علامت مفعولی - شب روستایی ۳- فرمان هنری - مالی که در قبال آزاد شدن کسی پرداخت می شود - شهری در سیستان و بلوچستان - مجلس روسیه ۴- نت استمرار - عنصر فلزی جامد، نقره‌ای رنگ، براق و بسیار سخت که در ساخت برخی آلیاژها و آبکاری فلزها به کار می رود - موثر - کمانگیر معروف - بی پرده و صریح ۵- آرزو - ثروت - بالین - زندگی ۶- سمینار - برج داستانی - درخت زبان گنجشک - جهت - جیوه ۷- مرآت - بخشنده - سحاب - در مثل مهربان تر از مادر است ۸- شکوه گرجدایی - شهر بلقیس - دخول - ارجمند - فلز سرچشمه ۹- طبقه زمین - گرد - تمام - حرف ندارى ۱۰- خاک صنعتی - تلخ - بی ترسی - سنگ طلق - نوار ۱۱- گرمی - غربال - کمترین - قفل چوبی که سابقاً پشت در حیاط کار می گذاشتند

عمودی

۱- کلمه تنفر - کسر - توضیح دادن ۲- نوعی خودرو - سلاح کاشتنی - راز ۳- خوردن - پایتخت فیلیپین ۴- دور دهان - زشت - دستور ۵- خدمتگزار مدرسه - خلق و خو ۶- رفوزه - دومین لایهٔ تشکیل دهندهٔ زمین، میان پوسته و هسته ۷- خسیس - آواز - بنیان ۸- نشانه - باسواد - میان ۹- چاشنی دو سویه - ویتامین جدولی - زمانه ۱۰- از خونخواران - منوال ۱۱- راکب - سرباز نیروی دریایی ۱۲- کارفرما - خوب نیست - پرو تمام ۱۳- عقاب سیاه - میهمانی - نوعی بستنی ۱۴- نیز - ماده بیهوشی - گلایه مند ۱۵- گوهرها - مداوا ۱۶- هاتف - واحد اندازه گیری طول در کشورهای انگلیسی زبان ۱۷- اسب چاپار - هماورد - مدافع فوتبالی ۱۸- تخت - عضو پرواز ۱۹- رنگ موی فوری - مقعر - فردوس ۲۰- نخست - بهار خواب - رودآرام

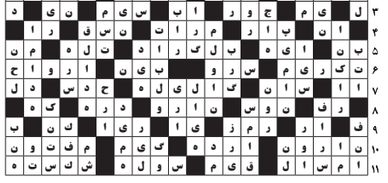

حل جدول شماره ۶۷۶۸

«آگهی مناقصه عمومی مجتمع آموزش عالی شیروان»

مجتمع آموزش عالی شیروان در نظر دارد امور خدماتی نظافتی، پذیرایی و خدمات کشاورزی خود را به صورت حجمی از طریق مناقصه عمومی به شرح اطلاعات ذیل به واجدین شرایط واگذار نماید.

۱- زمان بازدید و فروش اسناد از تاریخ ۱۳۹۵/۱۱/۲۴ لغایت ۱۳۹۵/۱۲/۰۳ مجتمع آموزش عالی شیروان واقع در کیلومتر ۷ جاده شیروان، بجنورد - دفتر مدیریت امور اداری و پشتیبانی

۲- واریز مبلغ ۵۰۰/۰۰۰ ریال به عنوان خرید اسناد شرکت در مناقصه به حساب شماره ۲۱۷۸۷۳۱۸۰۳۰۰۵ نزد بانک ملی شعبه مرکزی شیروان به نام رابط تمرکز وجوه اختصاصی مجتمع آموزش عالی شیروان

۳- آخرین مهلت تحویل پیشنهادها ساعت ۱۳ روز شنبه مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۴ دفتر مدیریت امور اداری و پشتیبانی مجتمع آموزش عالی شیروان ۴- در صورت امتناع از انعقاد پیمان، سپرده برنده یا برندگان مناقصه ضبط خواهد شد.

۵- هزینه چاپ آگهی روزنامه از برنده مناقصه دریافت خواهد شد.

۶- سایر اطلاعات مناقصه در اسناد پیمان مندرج می باشد.

مجتمع آموزش عالی شیروان ۹۵۳۳۷۷۴۳/و

فرصتی استثنایی برای کسب در آمد و شغلی جدید
برای اولین بار در خراسان رضوی
آموزش و اجرای کف پوش های اپوکسی
اپوکسی؛ جهش بزرگ در دنیای ساخت و ساز
اپوکسی؛ جایگزینی برای انواع کف پوش ها، کاشی و سرامیک و...
در دانشگاه علمی و کاربردی شهرداری های مشهد با ارائه مدرک پایان دوره از دانشگاه
جهت اطلاعات بیشتر و شرایط ثبت نام با شماره های
۰۹۱۵۵۰۲۲۰۵۰ - ۰۹۱۵۷۲۸۰۵۶۳
به کانال تلگرامی ما بپیوندید: @mashhad_epoxi
۹۵۳۳۵۸۲۳/ف

تحلیل های روز را رصد کنید
www.Rasad.org
پایگاه تحلیلی دفتر پژوهش روزنامه خراسان

گروه صنعتی سایان
مشاور، طراح و مجری:
- سالن های فلزی سوله
- اسکلت فلزی ساختمان های طبقاتی
- انواع جرثقیل سقفی
۹۵۲۸۲۱۴۳/م
Email: sayansteel@yahoo.com
تلفن: ۰۵۱_۳۳۴۴۳۳۳۳

افتتاح شد!
شروع معجزه
بازار فرش مشهد
MASHHAD CARPET MARKET
اولین و بزرگترین بازار فرش ماشینی با ۱۳۰ برند برتر کشور
تخفیف ویژه افتتاحیه
• افتتاح اولین شهر کناره (راه پله، محرابی، تشریفات) با خدمات نصب
• انواع فرش سنتی، فانتزی، ابریشمی
عروسکی، تابلو فرش، پشتی
• نقد و اقساط (بدون کارمزد)
• طرح تعویض فرش کارکرده با نو
• ارسال رایگان (سراسر کشور)
بازار فرش مشهد
چهارراه ابوطالب، بین قرنی ۲۳ و ۲۵، نبش چهارراه جدید مجد، برج جهیزیه مجد ۴۹ - ۰۵۱ - ۳۷ ۲۳ ۷۹ ۵۹
ساعت کاری: ۹ صبح الی ۲۲، حتی جمعه ها
BAZARFARSHMASHHAD WWW.BAZARFARSHMASHHAD.COM
۹۵۳۳۷۸۸۰/ب